

We hebben inmiddels twee preken uit het prachtige boek van Comrie doorgenomen. De eerste preek ging over de inlijving door het geloof in Christus. De tweede preek ging over de weldaad van de rechtvaardiging. Comrie kiest bewust voor deze orde. In het leven der genade is er geen sprake van heiliging als niet eerst de rechtvaardiging en het in zijn in Christus daaraan vooraf gaat. Eerst moet een loot in de stam zijn voordat er sprake kan zijn van vruchten en leven uit de stam. Zo gebruikt de Heere het beeld van de wijnstok en zijn ranken. Zonder de wijnstok kan er geen sprake zijn van vrucht. Zo ook kan een zondaar niet vernieuwd worden als hij of zij niet in Christus is. Aan vernieuwing, reiniging, heiliging gaat altijd het in zijn in Christus en het gerechtvaardigd worden vooraf. Laten we dat ook vandaag in alle duidelijkheid stellen. Geen vrucht zonder Christus en de gelovige aanneming van Hem.

De derde preek in de *Eigenschappen* gaat dan over 'Het geloof is een genade, die de ziel reinigt'. De preek beslaat de pagina's 103-130. De tekst voor de preek is Hand. 15:9... 'gereinigd hebbende hun harten door het geloof'. Het werk van Gods genade doortrekt heel het leven. Comrie wijst op de gelijkenis van het zuurdeeg wat het hele deeg doortrekt. Zo doortrekt ook Gods genade alle vermogens van de ziel. Comrie staat dan eerst stil bij de reiniging van de ziel. Hij legt uit wat deze weldaad betekent. Leerzaam is wat hij opmerkt over de opwas in heiligheid. Laten we naar hem luisteren: *Wat de kenmerken van deze reiniging betreft, moet allereerst gezegd worden dat de reiniging of heiligmaking de rechtvaardigmaking veronderstelt. Het geweten moet immers eerst in het bloed van Christus gewassen worden – in de rechtvaardigmaking – voordat de mens de levende God kan dienen, Hebreëen 9:14. Verder is het waar dat deze reiniging trapsgewijs plaatsvindt. Dat heeft God om heilige en wijze redenen zo bepaald, opdat de ziel voortdurend van Hem afhankelijk zou zijn en heilig blijft verlangen naar de volmaaktheid. Ook is de reiniging onderworpen aan groei en minder worden. Dat is er de oorzaak van dat velen zich moeten bekeren en moeten doen wat zij eerst deden; zij hebben namelijk hun eerste liefde verlaten, Openbaring 2:4 en 5. Vervolgens is het zo dat de meest ver gevorderden nog maar een klein stipje van de heiligmaking hebben. Paulus zelf betruigde dat hij het nog niet had ontvangen, maar ernaar jaagde. Ten slotte wordt de reiniging voltooid in de dood, als de zielen volmaakt worden in heiligheid, en direct in de staat van heerlijkheid overgaan.*

Een paar dingen vallen op. Ik wijs op het volgende:

- Rechtvaardiging (preek 2) gaat aan reiniging vooraf. Die orde wijst ons de Schrift. Gods kinderen hebben het

bloed en de geest van Christus nodig. Het bloed rechtvaardigt; de Geest vernieuwt.

- Een volgende belangrijke gedachte is dat heiliging 'trapsgewijs' plaatsvindt. De Heere handelt zo met Zijn kinderen om ze afhankelijk van Hem te maken en te houden.
- De heiliging kan aan toename en afname onderworpen zijn. Vooral afname is een ernstige zaak. Het is de oorzaak dat vele van Gods kinderen zich moeten bekeren.
- Tenslotte wijst Comrie erop dat zelfs de allerheiligste in dit leven maar 'een klein stipje' van de heiligmaking heeft. De volmaaktheid wordt hier op aarde niet verkregen. Verre van dat.
- De heiliging is pas volkomen na dit leven. Het wordt voltooid in de dood als de ziel overgaat in de staat van de heerlijkheid.

Op pagina 108 gaat Comrie dan zijn tweede punt behandelen. Hij laat zien hoe de reiniging door het geloof tot stand komt. Eerst wijst Comrie op de werkende oorzaak van reiniging of heiliging. Sommigen denken dat dit vooral een werk is van de bekeerde mens. Laten we eens luisteren naar Comrie. Hij begint met de werkende oorzaak van de reiniging. We citeren maar weer: *Allereerst moeten we weten Wie de werkende Oorzaak is van deze reiniging. Dat is God. Het is wel de plicht van een mens zichzelf te heiligen en te reinigen van alle vuilheid van ziel en lichaam. Het is zijn plicht om zijn eigen zaligheid te werken met vrede en beven (Filippenzen 2:12), de heiligmaking na te jagen, en ernaar te streven dat hij heilig is in heel zijn levenswandel, zoals God Die hem geroepen heeft, heilig is. Het is immers een helder en waar getuigenis dat niemand God zal zien zonder heiligmaking. Ondertussen is de gelovige vanuit en door zichzelf hiertoe ten enenmale machteloos en onbekwaam, omdat hij ervaart dat het kwade bij hem op de loer ligt als hij het goede wil doen. Dat is zo erg het geval dat hij met Paulus moet uitroepen: 'Het goede, dat ik wil, doe ik niet, maar het kwade, dat ik niet wil, dat doe ik.' En: 'Wee mij, ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?' (Romeinen 7:19 en 24) Daarom is het voor de ware gelovigen een uitnemende troost, dat God dit werk om Zijn volk te heiligen en te reinigen op Zich genomen heeft, en wel in overeenstemming met zo veel dierbare beloften die Hij in het genadeverbond heeft gedaan. De Schrift schrijft dit werk heel duidelijk aan God toe. In het algemeen leert Paulus dat dit Gods werk is, zoals Filippenzen 2:13 stelt: 'Want het is God Die in u werkt beide het willen en het werken, naar Zijn welbehagen.' God zegt Zelf dat Hij dit doet, zoals uit Ezechiël 36 en andere plaatsen in de Schrift blijkt.*

In dit gedeelte vallen verschillende zaken

op als het gaat over heiligmaking, dankbaarheid en het nieuwe leven. Laat ik enkele punten noemen:

- Reinheid en heiligheid is een plicht die God de mens oplegt. De puriteinen waren van oordeel dat God altijd werkt in de weg van des mensen plicht. Vandaar dat ze opriepen tot bekering, geloof, heiliging, dankbaarheid. De mens is daartoe verplicht en dat moet hem duidelijk worden voorgehouden. Dat is naar Gods Woord. Ook onze DL wijzen daarop (DL ¾:17). Daar lezen we dat door de 'vermaningen de genade medegedeeld' wordt.
 - De gelovige is uit zichzelf machteloos en onbekwaam om het goede te doen. Reiniging en heiliging kunnen Gods kinderen niet zelf tot stand brengen. Het nieuwe leven is geen vrucht van 'eigen akker'. Dat wordt door de Heere gewerkt. Comrie wijst op Rom. 7:19 en 24. De gelovigen kennen wel de diepe begeerte naar heiligheid maar ze kunnen dat niet uit en door eigen krachten tot stand brengen. Dat is de blijvende onmacht in het leven van Gods ware kinderen. Laten we ook daar oog voor hebben. Uit ons komt geen goede vrucht.
 - Er is echter wel een diepe troost. God zelf brengt het nieuwe leven tot stand. De Heere zal Zijn volk reinigen en heiligen. Dat heeft de Heere op Zich genomen en dat heeft Hij ook beloofd. In Ezech. 36 kunnen we daarover allerlei beloften lezen. Het is God Die werkt in Zijn kinderen. Gods kinderen begeren heilig te leven. Helaas kunnen ze dat niet door eigen kracht. God zelf zal dat goede werk in hen volbrengen. Zo geeft Comrie handen en voeten aan de leer van de heiliging. Laten we dit ook vandaag overdenken.
- Vervolgens gaat Comrie vrij diep in op de vraag hoe het geloof werkzaam is in de heiliging van het leven. Het verstand, de wil, het oordeelsvermogen, het geweten, de gemoedsbewegingen, het geheugen worden door het geloof gereinigd. Eén hele belangrijke zin wil ik alvast onderstrepen: *Hoewel het geloof zijn voornaamste zetel in het verstand heeft, is het toch ook een werkzame kracht in de wil (pag. 113).* Geloof is dus in de eerste plaats niet iets voelen maar iets weten! Door Gods Geest wordt het verstand verlicht. Een belangrijke gedachte om over na te denken en op onszelf toe te passen. Wat heb jij, u van de Heere, door Zijn Woord, geleerd?

Naar aanleiding van Alexander Comrie, *'Verhandeling van enige eigenschappen van het zaligmakende geloof'*, uitgave De Banier, 2012, € 24,90